

Bon dia,

En nom del grup organitzador d'aquesta Eucaristia de celebració del nostre Sant Patró i de record cap els companys i companyes que ens han deixat aquest any, agraïm de forma entranyable a l'Excel. l Rvdm Senyor Bisbe Daniel Palau i Valero la seva Presència i celebració d'aquesta Eucaristia, tot continuant la del Bisbe emèrit Excm i Rcdm Senyor Salvador Giménez, agraïm al benvolgut Mossèn Xavier Navarro el seu compromís en la celebració d'aquesta Santa Missa.

Agrair, com ja afortunadament és habitual, la presència en aquest acte de la nostra Degana Senyora Maria Antonieta i de la junta del Col·legi.

Apreciats companys i companyes en la professió; advocats, juristes, amics i familiars, en particular dels companys difunts Senyors/es: Alfonso Navio Alcala, Joan Baptista Pifarré Gené, Soledad López Garroféi Xavier Revés i Noriega en benefici de qui celebrem aquesta Eucaristia.

Ens apleguem avui, com cada any, en aquesta celebració solemne en honor del Sant Ramon de Penyafort, el nostre Patró, per donar-li gràcies com a referent pel seu llegat i, en atenció al seu mestratge m'he permès donar un subtítol a aquestes paraules d'agraïment i reflexió:

PENSAR EN TEMPS DE CONSIGNES

Permeteu-me començar amb una escena molt habitual en el nostre món de jutjats i despatxos, en la universitat, a les xarxes o fins i tot en converses familiars i d'amics.

Algú expressa una opinió, no una provocació gratuïta. Simplement una opinió que no coincideix amb la dominant. Massa vegades la resposta no sol ser un argument, sinó una etiqueta. No se li diu: "no hi estic d'acord", sinó "ets perillós". No es discuteix el que diu, sinó que es desqualifica qui és, se'l cancel·la.

Això és sorprenent. Vivim en una època que parla constantment de llibertat, tolerància, diversitat i progrés. I, tanmateix, mai no havia estat tan arriscat discrepar. Alguna cosa no acaba de quadrar. I quan alguna cosa no quadra, els juristes, els advocats, nosaltres, tenim l'obligació de no repetir aquestes consignes, sinó que tenim l'obligació de pensar.

Potser el gran perill del món modern no és que la gent cregui en coses absurdes, sinó que deixi de creure en coses evidents. És potser per això que a mi m'agraden tant les paradoxes, perquè la paradoxa no imposa, sinó que obliga a raonar.

Avui us proposo, tot rellegint Chesternon i Unamuno -els reis de la paradoxa-, recórrer a set paradoxes, no per donar cap lliçó, sinó per recuperar una habilitat bàsica: pensar sense por.

1.- La tolerància.

Se'ns diu que una societat madura és una societat tolerant. Fins aquí, cap problema. Però immediatament s'hi afegeix una condició: cal ser intolerant amb els intolerants. I aquí apareix la primera paradoxa.

Si per defensar la tolerància he de practicar la intolerància, aleshores la tolerància deixa de ser un principi moral i es converteix en una eina de poder. Si només tolerem els qui pensen com nosaltres, no som tolerants. Som selectius. I la selectivitat no és una virtut ètica, és una decisió política.

2.- La inclusió.

La inclusió és presentada com el gran ideal del nostre temps: ningú no ha de quedar fora. I, tanmateix, hi ha persones que queden fora automàticament per discrepar de determinades idees.

Aquí la paradoxa és clara: excloure els exclosos no elimina l'exclusió; simplement canvia qui controla la clau de la porta.

Tota comunitat estableix límits. El problema no és tenir-los, sinó negar-los mentre s'exerceixen amb contundència moral.

La pregunta és inevitable: És possible una inclusió que no necessiti expulsar ningú?

3.- La **diversitat**.

Celebrem la diversitat cultural, identitària, estètica. I això, potser, és positiu. Però hi ha una diversitat que incomoda especialment: la diversitat de pensament.

Es pot ser diferent en moltes coses, però pensar diferent sovint té un cost. Aquí apareix la paradoxa: es proclama la diversitat mentre s'exigeix unanimitat.

La pregunta és clara: Pot existir una diversitat real sense desacord?

Una societat sense desacord no és diversa, és homogènia. I una societat homogènia no necessita arguments, només consignes.

4.- Arribem a la nostra, a la que més ens ha d'importar: La **justícia**.

Tots coincidim que la discriminació és injusta. Però avui es defensa la discriminació "bona", la que es fa amb intencions correctores.

La paradoxa és incòmoda però necessària: la discriminació continua sent discriminació, fins i tot quan es fa amb bones intencions.

Quan tractem les persones no pel que fan, sinó pel que són o representen, abandonem la justícia i entrem en una lògica de càstig col·lectiu.

La pregunta és aquesta: Pot corregir-se una injustícia cometent-ne una altra? o simplement estem canviant en benefici de qui paga el preu?

5.- La **veritat**.

Una de les frases més repetides del nostre temps és: "no existeixen veritats absolutes". Sovint es presenta com una postura oberta i tolerant. Però mirem-la amb calma. Aquesta afirmació és absolutament certa o només relativament certa? Si és absoluta, es contradiu. Si és relativa, no obliga ningú.

La paradoxa és evident: negar tota veritat absoluta exigeix afirmar-ne almenys una.

La pregunta no és si posseïm tota la veritat, sinó si existeix alguna cosa veritable independentment de nosaltres. Perquè una societat que renuncia a la veritat no esdevé més lliure, sinó més vulnerable al poder del més fort.

Me venen al cap les paraules de Claudia Pròcula, l'esposa de Ponci Pilat: «Vigila amb el que fas Ponci perquè aquest Home es la veritat».

6.- El **progrés**.

Tot canvi sembla anomenar-se progrés. Però no tot canvi millora. Canviar és fàcil; millorar requereix criteri.

Chesterton deia que abans de treure una tanca convé entendre per què algú la va posar. No perquè tota tanca sigui bona, sinó perquè enderrocar sense comprendre és irresponsable.

La pregunta és fonamental: Com sabem si un canvi és realment progrés i no simple destrucció? -pensem en l'avortament-

Sense una idea del bé, el progrés esdevé una paraula buida.

7.- I arribem a la **llibertat**.

Mai no s'ha parlat tant de llibertat. I, tanmateix, mai no hi ha hagut tantes coses que no es poden dir, preguntar o pensar en veu alta.

Aquí apareix la paradoxa final: quan la llibertat s'imposa, deixa de ser llibertat.

La llibertat autèntica inclou la possibilitat de dissentir, d'equivocar-se, d'incomodar. Quan el desacord es castiga en nom del bé comú, la llibertat es transforma en obediència moralment justificada.

La pregunta és clara: pot existir llibertat sense dret a dissentir?

Hem treballat de forma telegràfica set paradoxes que tenen molt a veure amb la nostra feina de juristes. I potser ara podem fer el pas final.

Aquestes paradoxes no són només errors lògics del nostre temps. Apunten a una dificultat més profunda: **la incapacitat contemporània de mantenir unides la veritat, la raó i la llibertat.**

I aquí és on apareix, inevitablement, el cristianisme, no com una ideologia, ni com un programa polític, ni com una identitat cultural. El cristianisme neix d'una paradoxa radical: que la Veritat no és una idea, sinó una Persona.

Jesús no diu "jo tinc la veritat", sinó: "*jo sóc la Veritat*".

Això és intel·lectualment explosiu. Perquè si la veritat és una persona, no pot imposar-se per la força, ni reduir-se a consens, ni eliminar la llibertat de qui la rebutja. Només pot proposar-se.

Per això els catòlics, quan som fidels a nosaltres mateixos, no anul·lem la raó, sinó que confiem prou en ella com per dialogar. No eliminem la llibertat, sinó que la protegim del cinisme. No tenim por de les preguntes, perquè creiem que la veritat no necessita ser defensada amb censura.

En un context pretesament intel·lectualment potent com el nostre, de persones formades en universitat, això és decisiu. Defensar avui el pensament catòlic i fer-lo referent del nostre actuar no és un gest reaccionari, sinó profundament universitari i fins i tot tècnic en la nostra feina diària. No demana privilegis. Demana una sola cosa: El dret a ser pensat honestament.

Potser, al final, la pregunta decisiva no és si el catolicisme és acceptable per al món modern.

Potser la pregunta és si el món modern encara s'atreveix a acceptar una veritat que no pot controlar, la que Déu és entre nosaltres, també entre els jutges, fiscals, advocats, procuradors i mira tot el que fem i en pren nota.

I aquesta —ahir com avui— continua sent la paradoxa més incòmoda, i per això mateix, la més alliberadora: Déu és entre nosaltres i ens parla com un Pare.

En memòria dels companys difunts Senyors/es: Alfonso Navio Alcala, Joan Baptista Pifarré Gené, Soledad López Garroféi Xavier Revés i Noriega

Moltes gràcies.

Josep Felip i Fillat.

Advocat. Col 571. Lleida.